

ἀνθρώπων ἄλλον νὰ τελειώσῃ τὸ ἔργον τὸ ὁποῖον αὐτὸς ἤρχισε καὶ σχεδὸν ἐτελείωσε, διότι διὰ τὴν ἐργασίαν ταύτην περιορίσατε τὴν ζωὴν σας καὶ ἐπομένως ὅσον πληρεστέρα καὶ εὐτυχεστετέρα εἶνε ἡ ζωὴ σας, τόσοον περισσότερα θὰ εἶνε καὶ ἡ ἐργασία αὕτη. Ὅταν λοιπὸν σὲς εἶσθε τοιαύτη—καὶ τοιαύται ὑπάρχουσιν ἀκόμη πρὸς εὐτυχίαν τῶν ἀνθρώπων—τότε τὸν ἔγμον τῆς ὑποταγῆς εἰς τὴν θέλησιν τοῦ Θεοῦ ὑπὸ τοῦ ὁποίου σὲς καθοδηγεῖσθε εἰς τὴν ζωὴν σας; θὰ ἐμβάλῃτε εἰς τὴν ζωὴν τοῦ συζύγου σας, τῶν τέκνων σας καὶ τῶν οἰκείων σας. Ἐὰν σὲς εἶσθε τοιαύτη καὶ ἐξ ἑαυτῶν γνωρίζετε ὅτι μόνον ὁ μετ' αὐταπαρνήσεως, ἀφανῆς, ἀνευ ἁμοι-

βῆς κόπος, ὁ μετὰ κινδύνου τῆς ζωῆς, ὁ μέχρι τῶν ἐσχάτων ὁρίων ἐντεινόμενος χάριν τῆς ζωῆς, τῶν ἄλλων εἶνε ὁ προσορισμὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁ παρέχων αὐτῷ χάραν, τότε ὁμοίως ἀπαιτήσεις θὰ ἔχητε καὶ παρὰ τῶν ἄλλων, πρὸς αὐτὸν τὸν κόπον θὰ παροτρύνετε τὸν σύζυγον καὶ κατὰ τὸν κόπον τοῦτον θὰ ἐκτιμᾶτε τὴν ἀξίαν τῶν ἀνθρώπων καὶ πρὸς τὸν κόπον τοῦτον θὰ προετοιμάσητε καὶ τὰ τέκνα σας.

(Ἔπεται τὸ τέλος)

Μετάφρασις ἐκ τοῦ Ρωσικοῦ ΛΕΩΝ ΤΟΛΣΤΟΗ
ὑπὸ Π. Α. Παναγοπούλου

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΕΚ ΒΕΝΕΤΙΑΣ*

Βενετία, 10 Ἰουλίου.

* Ἀγαπητή μου,

ΙΝΑΙ μερικά πράγματα τῆς ζωῆς, τὰ ὁποῖα ὅσον καὶ ἂν θελήσῃ τις νὰ γράψῃ εἰς τὸ ἡμερολόγιόν του διὰ νὰ ἐλαφρώσῃ τὴν ψυχὴν του καὶ ὅσον καὶ ἂν θελήσῃ εἰς τὰς γλῶσσας αὐτοῦ σελίδας πιστὰ νὰ φυλάξῃ μερικὰς φωνὰς τῆς καρδιᾶς του, δὲν φθάνει διὰ τὸν ἄνθρωπον, δὲν ἀνακουφίζει, δὲν παρηγορεῖ. Πολλὰκις εἰς τοιαύτας περιστάσεις ὁ ἐγκέφαλος καὶ ἡ γραφὴ σταματοῦν καὶ ἡ καρδιά κουράζεται. Διὰ νὰ ἐλαφρυνθῇ καὶ ξεκουρασθῇ ἡ ἀνθρωπίνη ψυχὴ ἔχει ἀνάγκην μιᾶς ἄλλης ψυχῆς, ἡ ὁποία νὰ τὴν ἐννοεῖ, νὰ τὴν ἀγαπῇ. Διὰ τοῦτο, Ἄννα μεν μόλις ἐφθασα ἐδῶ κατὰ τὰς τέσσαρες μετὰ μεσημβρίαν, ἀνεπαυθὴν ὀλίγον καὶ τώρα ἀφιερώνω τὰς πρώτας ὥρας μου εἰς σέ. Ναί, ἡ ψυχὴ μου ἔχει ἀνάγκην νὰ εἴπῃ εἰς τὴν ἰδικήν σου, ἡ ὁποία τὴν ἐννοεῖ καὶ τὴν ἀγαπᾷ ὅτι, ἀπὸ πέντε ἡμερῶν, κατὰ τὴν διάρκειαν δηλ. τοῦ ταξιδίου μου, ἠσθάνθη καὶ ἐσκέφθη.

Τὸ ταξιδίδιόν μου αὐτὸ, θεωρῶ ὡς τὸ ὠραιότερον ἐξ ὅσων ἔχω κάμει ἕως τώρα. Ὁμοιάζει κατὰ τὴν γλυκύτητα τὸν οὐρανὸν τῆς Βενετίας, τὸν ὁποῖον τὴν σιγὴν ταύτην θαυμάζω ἐκ τοῦ ἀνοιχτοῦ παραθύρου μου... Τὶ ἥρεμος οὐρανός!.. Λοιπὸν, ἐνθυμῶμαι τὸ Σάββατον; Εἰς τὴν προκυμαίαν πρὶν σὰς ἀφίσσω ἐφίλησα τελευταῖον καὶ ἔσφιξα εἰς τὴν ἀγκαλίαν μου τὸ μικρόν μου ἀδελφάκι, τὸ ὅποιον μ' ἐκύτταξε μὲ ἀπορίαν. Γλυκὸ μου παιδί! Δὲν ἠγνόει τίποτε ἀπ' ὅλο ἐκεῖνο τὸ κακὸ, τὴν ταραχὴν, καὶ φαίνεται ὅτι ἡ θεὰ τοῦ μεγάλου ἀτμοπλοίου τοῦ Lloyd τὸ ἐτρόμαξεν. Ἐνθυμῶμαι ὕστερα;... ἔτρεξα γλῆγωρα εἰς τὴν γέφυρα καὶ σὰς ἔβλεπα ἀπ' ἐκεῖ, ἕως ὅτου τὸ πλοῖόν μας μεγαλοπρεπέστατον, ἐσάρκωσε τὴν ἀγκυράν του, ἔστρεψε τὰ νῶτα πρὸς τὴν Ἀλεξάνδρειαν καὶ ἐξῆλθε τοῦ λιμένος μὲ ὑπερηφάνειαν ἀγρίου θηρίου. Σὰς ἐχαίρετον ἀκαταπαύστως μὲ τὸ μανδίλι μου, καὶ σὲς ὅλοι, ἀπὸ τὴν προκυμαίαν ἐκινούσατε τὰ ἰδικὰ σας.

* Σ. Π. Αἱ ἐπιστολαὶ αὗται ἐγράφθησαν ὑπὸ διακεκριμένης Ἑλληνίδος καλλιτέχνιδος, διαμενοῦσας ἀπὸ ἐτῶν ἐν Παριείοις.

Ἀκόμη νομίζω ὅτι βλέπω σέ νὰ κινῆς τὴν ἀσπρην σου ὀμπρὸς ἄλλα... Τί συγκίνησις!.. πόσα δάκρυα! Σιγὰ σιγὰ ἐξήλθομεν εἰς τὴν ἀνοιχτὴν θάλασσαν καὶ ὅλοι μαζὺ μετὰ τῆς πόλεως ἐχάθητε ὀπισθεν τοῦ ὁρίζοντος. Ἐγὼ δέ, ἐκεῖ ἐπάνω εἰς τὴν γέφυραν ἔμεινα σύννους, ἐν ᾧ οἱ λοιποὶ συνταξιδιωταὶ μου εὐθυμοὶ κατῆλθον εἰς τὸ ἐστιατόριον διὰ τὸ ἀπογευματινὸν τσάϊ των. Ἐβλεπον διαρκῶς τὴν πράσινην θάλασσαν, ἡ ὁποία δὲν εἶχε καθόλου εὐχάριστον ὄψιν... καὶ ἐσκαπτόμην πάντοτε σὰς. Τίς οἶδε πότε πάλιν θὰ ἐπανίδω τοὺς γονεῖς μου, τὰ ἀδελφάκια μου, τοὺς λατρευτούς μου φίλους. Ἐξητοῦσα παρηγορίαν ἀπὸ τὴν θάλασσαν, ἀλλ' ἐκεῖνη ἀγρίευσεν... καὶ ἤρχισα νὰ αἰσθάνωμαι ὅτι τὸ πλοῖόν μας δὲν ἔσχιζεν ἥσυχά τὰ μεγάλα κύματα τῆς Μεσογείου. Ἐκάθησα εἰς ἓν θρανίον καὶ ἐσκαπτόμην πάντοτε. Ψυχὴ δὲν ὑπῆρχεν ἐκεῖ ἐπάνω. Διήλθον ἀπὸ τῆς φαντασίας μου μία πρὸς μία καὶ αἱ δώδεκα ἡμέραι, τὰς ὁποίας διήλθον ἐν μέσῳ τῶν ἀγαπητῶν μου κατόπιν ἑνὸς καὶ ἡμίσεος σχεδὸν ἔτους χωρισμοῦ. Μοῦ ἐφαίνετο ὡς ἐν γλυκύτατον ὄνειρον, τὸ ὁποῖον δυστυχῶς διήλθε πολὺ, μὰ πάρα πολὺ ταχέως... καὶ τώρα ἔφρευγα ἐκεῖ τοῦ μ' ἐκάλει τὸ καθήκον καὶ ἡ τέχνη, συνοδευομένη ὑπὸ τῶν ἐγκαρδίων εὐχῶν ὅλων τῶν λατρευτῶν ψυχῶν, τὰς ὁποίας πρὸ μιᾶς ὥρας εἶχον ἀρῆσει εἰς τὴν προκυμαίαν τῆς Ἀλεξάνδρειας Μετ' ὀλίγον ὅμως ἤρχισα νὰ κρυόνα. Τὸ πλοῖον ἐκινεῖτο πολὺ δυνατὰ καὶ αἱ ψεκάδες τῶν κυμάτων ἐφθανον μέχρι τοῦ προσώπου μου. Φαίνεται ὅτι τὰ Αἰγυπτιακὰ ἐκεῖνα κύματα μοῦ ἔφερναν διὰ τὸ λευκοῦ ἀφροῦ των τὰ τελευταῖα φιλήματα τῶν ἀγαπητῶν μου. Καὶ ἐγὼ ἐδεχόμην αὐτὰ ἐν ἐκστάσει. Ἐν τούτοις ἔπρεπε νὰ καταβῶ διότι ὁ ἀνεμος μὲ εἶχε ἑλίσσῃ, καὶ ἡ θάλασσα ὁλονὲν ἐδαμονίζετο. Κατεβαίνω... Τί θέσμα ἐλεεινόν! Ὅλοι οἱ προσηγυμένους τῶν εὐθυμῶν συνταξιδιωτῶν μου, ἐσπαρμένοι ἐδῶ καὶ ἐκεῖ εἰς τοὺς καναπέδες καὶ τὰς καμπίνας τῶν ὑπέφερον ἀπὸ ναυτίαςιν. Τόσον μ' ἐπηρέασε τὸ θέσμα τοῦτο, αἱ φωναὶ, ἡ κίνησις τῶν υπηρετῶν, ὥστε ἤρχισα νὰ κλονίζωμαι καὶ ἐγὼ, ἡ ὁποία ποτὲ δὲν ὑποφέρω ἀπὸ τὴν θάλασσαν. Προσεπάρθησα κλονιζομένη πάντοτε νὰ φθάσω μέχρι τοῦ διαμερίσματος μου. Ἐκεῖ ἄλλη Κόλασις. Ἡ δευτέρα κλίνη τῆς καμπίνας μου ἦτο δοσμένη εἰς μίαν νεαρὰν κυρίαν, ἡ ὁποία ὑπέφερε φρικτὰ. Μάτην ὁ ἱατρὸς τοῦ ἀτμοπλοίου διετείνετό ὅτι μάλιστα περᾶση ἡ τρικυμία θὰ περάσῃ καὶ ἡ κατάστασις τῆς. Ἐκεῖνη ἔκλαιεν, ἐφώναζεν, ἐξῆτει βοήθειαν ὡς μικρὸν παιδίον. Ἀπεφάσισα πάλιν ν' ἀνέβω εἰς

Louis Belle

"Η άπουσία

την γέφυραν, εις τὸν καθαρὸν ἀέρα. Ἐξέρχομαι εἰς τὸν διάδρομον. Πῶς νὰ περιπατήσω ὁμῶς; Δὲν ἤξεύρω καὶ ἐγὼ τί χορὸν ἔχορετε τὸ «Nashoung» μας. Ἐφθασα κακὴν κακῶς εἰς τὴν τραπεζαρίαν. Ἀδύνατον νὰ προχωρήσω. Ἐστάθην ἓνα λεπτὸν ταλαντευομένη, μὴ γνωρίζουσα τί νὰ κάμω, μὴ βλέπουσα ἐκ τῆς ζάλης. Ἐνθυμούμαι ἀκόμη πόσον ὑπέφερα ἐκείνην τὴν στιγμήν καὶ τρέμω. ..Καὶ πρὸ δύο ὥρῶν με κατενυδώσατε ὅλοι σας με τόσας εὐχὰς ὑπὲρ τοῦ καλοῦ ταξειδίου μου!... Κλονιζομένη, εἶχα τὰ δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμούς, ὅτε εἰς ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος εἶχον ἀντιληφθῇ ὅτι ἐφόρει ἄσπρην ζακέταν μ' ἐπλησίασε καὶ με ἠρώτησεν ἂν ὑποφέρω καὶ ἂν ἔχω ἀνάγκην βοηθείας. Ἐξέλαβον τὸν ἄνθρωπον ἐκείνον ὥς ὑπερέτην τοῦ πλοίου καὶ τοῦ ἀπήντησα ἰταλιστὶ, ὅτι ὑποφέρω ἐλεεινὰ, ὅτι ἡ κεφαλὴ μου γυρίζει καὶ ὅτι ἂν θὰ ἔμενα ἐκεῖ θὰ

ἐλιποθύμουν. Ὁ νέος μ' ἐβοήθησε νὰ καθίσω, μοῦ ἔδωκε καὶ ἔπιον δὲν ἤξεύρω καὶ ἐγὼ τί καὶ κατόπιν με ὠδήγησεν ὀπισθεν τῆς μηχανῆς εἰς τὸ κέντρον τοῦ πλοίου ὅπου ἡ κίνησις ὀλιγότερον αἰσθητὴ, ἐμπροσθεν ἐνὸς μεγάλου παραθύρου. Ἀκούμβησα τὴν κεφαλὴν μου εἰς τὸν τοῖχον, ἐκλεισα τοὺς ὀφθαλμούς καὶ συνῆλθον ὀλίγον.

Ὁ ἄνθρωπος, τὸν ὁποῖον ἡ Θεία Πρόνοια μοῦ ἔστειλεν εἰς μίαν μαύρην στιγμήν διὰ νὰ με βοηθήσῃ ἦτο πάντοτε πλησίον μου. «Come va?» με ἠρώτα ἀκαταπαύστως. Βεβαίως ἤμην καλλίτερον, ἀλλὰ τοῦτο δὲν διήρκεσε πολὺ. Τὸ πλοῖον ἤρchiσε νὰ χοροπηδᾷ χειρότερον καὶ ἐγὼ ἔχασα ὀλοτελῶς τὰς αἰσθήσεις μου... Ἐνθυμούμαι μόνον ὅτι ὁ καλὸς ἐκεῖνος ἄνθρωπος, τὸν ὁποῖον ἀκόμη δὲν εἶχον ἴδῃ καλῶς, μ' ἐσήκωσε σχεδὸν εἰς τοὺς βραχίονας καὶ εὐρέθην ἐπάνω εἰς τὴν «ταρά-

τσιν» σ' ένα καθίσμα, δερομένη από τον άέρα και τὰ νερά τὰ ὅποια ἔφθαναν ὡς ἐκεῖ. Εἰς τὴν ἀρχὴν ἡ κίνησις μᾶλλον μ' ἐξάλισεν, ἀλλ' ὀλίγον κατ' ὀλίγον συνήλθον. Ὁ καθιρός ἀῆρ μ' ἔσωσεν. Τὴν νύκτα ἡ θάλασσα καθυσῆχασε ἐντελῶς καὶ ἡ Κυριακὴ μ' εὗρε ζωηροτάτην καὶ ἀπὸ τὰς ἐξ τῆς πρωΐας ἐπὶ ποδός. Ἐκάθησα εἰς τὸ βάθρον ἐνὸς παλαίου ἐν ἀρχησιᾷ τιμονίου εὐρισκομένου εἰς τὸ ἄκρον ὁλως διόλου τοῦ πλοίου, καὶ ἐκεῖ διηλθον τὰς πρωϊνάς μου ὥρᾳς ἀναγινώσκουσα τὸ «Inco» nu τοῦ Φλαμμιαριών. Μὲ διεσκέδαζον τὸσον τὰ διάφορα φαντάσματα τοῦ μεγάλου ἀστρονόμου τῆς Γαλλίας, ποῦ ἡ φαντασί μου ἔβλεπεν ἤδη τοιαῦτα ἐξερχόμενα ἐκ τῶν ἀφρῶν τῶν τρελῶν κυμάτων. Οὕτω τῇ βοηθείᾳ τοῦ ὡραίου βιβλίου μου ἤλθεν ἡ μεσημβρία, μαζὶ μ' ἓνα ζεστόν ἥλιον, καὶ ἡ θάλασσα ἤρχισε νὰ μᾶς λυπῆται. Ἐφαγα εἰς τὸ καπνιστήριον πάλιν, τὸ ὅποιον αὐτὸ εἰκοσι τεσσάρων ὥρῶν δὲν εἶχεν ἴδῃ οὔτε καπνὸν, οὔτε καπνιστάς! Ὅλοι κληνῆρεις. Τὸ ἀπόγευμα ἤρχισα νὰ κάμνω γύρευσ παντοῦ, καὶ μαζὺ μ' ἐμὲ «ξεμύτιζαν» ὀλίγον κατ' ὀλίγον καὶ οἱ ἄλλοι. Ὁ καιρὸς ἀπεκινδύνετο. Κατέβην εἰς τὸ δωμάτιόν μου, ἐσυντρόφευσά τὴν συντελειωτισσάν μου, ἣτις ὑπέφερεν ἀκόμη ὀλίγον. Ἔχει ἡ ζωὴ, φίλη μου, μερικά πράγματα ἀνεξήγητα! Διὰ τὸ ἐδυνεὶ ὁ ἥλιος ὅπισθεν τῶν κατευνασθέντων πλέον κυμάτων, διατῖ νὰ μελαγχολήσω μέχρι δακρύων; Διὰ μίαν στιγμὴν εἶχα νομίσῃ ὅτι ἡ φύσις μοῦ ἐψάλλεν εἰς τὰ ὅσα μεγαλοπρεπὲς μυστήριον, καὶ ἐν ᾧ δι' ὅλης τῆς δυνάμεως τῆς ψυχῆς μου προσεπάθουν ν' ἀκούσω νὰ ἐννοήσω, αἶφνης ὁ δυνατὸς κώδων τοῦ δειπνοῦ μοῦ διέλυσε τὸ δειπνον... Ὁ πλοίαρχος μοῦ ἐψιθύρισε «dopo pranzo l'aspettèrò qui» καὶ κατέβη πρωτὸς... ἐν ᾧ ἐγὼ ὡς ἡλιθία ἔβλεπον αὐτὸν νὰ φεύγῃ καὶ τὸν ἐξελάμβανον ὡς ἐν ἐκ τῶν φαντασμάτων τοῦ Φλαμμιαριών... Μήπως ἀνδρεύομαι; ἐσκεπτόμην... Ὁχι... δυστυχῶς ὄχι... ἦτο πραγματικότητα... Ὁ δευτερός κώδων τοῦ δειπνοῦ μοῦ τὸ ἀπεδείκνυε.. Κατέβην καὶ ἐγὼ. Ἡ φαιδρὰ ὀψις τῶν ἐπιβατῶν, οἱ ὅποιοι ἤρχισαν ἤδη νὰ τρώουν, τὰ δυνατὰ ἡλεκτρικὰ φῶτα καὶ ἐν γένει ἡ πλήρης ἐκεῖ μέσα εὐθυμία μ' ἐπανεφέρεν ὁλοτελῶς εἰς τὴν πραγματικότητά.

Ἐφαγα μὲ ὄρεξιν καὶ εἶπον χίλια δύο εὐθυμα πράγματα μὲ τοὺς συντρόφους τοῦ τραπεζιοῦ. Δὲν ἤξεύρω ποῦ εἶχε στῆσῃ ἓνα μεγάλον γερμώφωρον εἰς μίαν γωνίαν τοῦ ἐστιατορίου κατ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ δειπνοῦ, καὶ ὁ κόσμος ἐνθουσιάζετο ἀπὸ τὴν Μανόη, τὴν ὅποιαν ἐψάλλεν ὁ Caruso, χειροκροτοῦσε καὶ διέκοπτε τὸ φαγητόν του. Ἐγὼ ὅμως ἔχω ἰδιαιτέρην ἀντιπάθειαν πρὸς τὰ χονδροειδῆ αὐτὰ χωνία, τὰ ὅποια ποτε δὲν θὰ ἠμπορέσουν ν' ἀποδώσουν καθαρὴν τὴν ἀνθρωπίνην φωνήν, καὶ διὰ τοῦτο μὲν ἐτελείωσα τὸ δειπνόν μου ἄφῃσα τοὺς διαφόρους συντρόφους νὰ χάσουν πρὸ ἐνὸς δολοφονημένου «Rigoletto» καὶ παρὰ τὰς διαμαρτυρίας των, διότι τοὺς ἐγκατέλειπον, ἀνέβην εἰς τὴν ταράτσαν τῇ συνωδίᾳ ἐνὸς γέροντος Οὐγγαρέζου. Μοῦ διηγείτο διάφορα ἀνέκδοτα τοῦ χωρίου του καὶ τῶν ταξιδίων του, ἐν ᾧ περιπατούσαμεν ἀπὸ τὴν μίαν εἰς τὴν ἄλλην ἄκρον τῆς γεφυράς. Εὐφυσέτατος ἄνθρωπος ὁ γέρον ἐκεῖνος. Μὲ διεσκέδαζε πολὺ. Ὅταν ὅμως ἡ ὑγρασία τὸν ἐφόβησε διὰ τοὺς ρευματισμούς του καὶ τὸν ἠνάγκασε ν' ἀποσυρθῇ ἤμην περισσότερον εὐχαριστημένη.

Ἐκάθησα πλησίον τοῦ πλοίαρχου. «Τί ἡτυχῇ ποῦ εἶνε ἡ θάλασσα ἀπόψε!» καὶ πράγματι ἀπόλυτος γαλήνη ἔβασίλευε πανταχοῦ. Προσῆλθα τὸ βλέμμα εἰς τὸ ἔμπροσθέν μου ἐκτεινόμενον στοιχεῖον, τὸ ὁποῖον εἶχε εἰς μίαν γωνίαν ἐδώπευ τὸ χλωμὸν φῶς τῆς Σελήνης καὶ ἤκουα τὸν φίλον μου. Ὁμίλει διὰ τὴν θάλασσαν, τὸ μεγαλειότερον στοιχεῖον τῆς φύσεως μοῦ ἔλεγεν ὅτι ἀγαπᾷ αὐτὴν περισσότερον φοβερὰν, ἀγρίαν, ἀπειλητι-

κὴν, καὶ διειστένο ὅτι ἦτο ἡ πιστὴ σύντροφος τῆς ζωῆς του. Ἦτο, Ἄννα, πράγματι ἓνας ὕμνος θαυμασμοῦ, τὸν ὅποιον ἀπέτεινε πρὸς τὴν σύντροφον τοῦ βίου του, λησμονήσας ὁλοτελῶς τὴν παρουσίαν μου. Ὁμίλει σιγὰ, πολὺ σιγὰ. Μόλις ἤκουα. Ἦτο ἀπόλαυσις. Θαρρεῖς ἡ ψυχὴ του ἤνοιγε τὸν δρόμον διὰ νὰ φθάσῃ εἰς τὴν ἰδικήν μου... καὶ ὁ δρόμος ἠνοιχθῇ ἀμέσως. «Signorina, lei vede quella cosa nera... là giù?»... Ναί... ναί, βλέπω... «La cosa è?»... Ἡ καρδιά μου ἐκτύπησε καὶ τὸν ἐκτύαξα χωρὶς νὰ εἶπω λέξιν... «E la Grecia.»... ναί, ἦτο ἡ Κρήτη... Ἐσηκώθην, ἐπῆγα εἰς τὰ κάγκελα καὶ ἀκούμῃσα τὴν κεφαλὴν μου εἰς τὰς χεῖράς μου. Ἡ μέρῃ μου εἶχε φθάσῃ εἰς τὸ κατακόρυφον. Ὁ φίλος μου ἀνέπνεεν ἡσυχῶς πλησίον μου καὶ ἐγὼ ἐκτύαζα, ἐκτύαζα πάντοτε ἐκεῖ... καὶ ἔστειλα τὴν γλυκυτέραν παλμοῦς τῆς καρδιᾶς μου. «La mia Patria» ἐψιθύρισα... «Parola grave... impen-sa!» προσέειπεν ὁ σύντροφός μου βλέπων καὶ αὐτὸς τὸν ἄμορφον ὄγκον ἐκεῖ κάτω εἰς τὸν ὀρίζοντα....

Ἐμείναμεν πολλὴν ὥραν ἐν ἐκστάσει, μέσα δὲ εἰς τὴν ἐκστασί μου τὸν ἤκουα μὲ τὴν προηγουμένην γαλήνην του νὰ ψάλλῃ ἄλλον τῶρα ὕμνον... ὕμνον πρὸς τὴν Πατρίδα του. Καὶ ἡ Πατρίς τοῦ φίλου μου ἐπίσης ἦτο ἀθάνατη χώρα. «L'Italia»!.. Πόσα εἶπομεν καὶ οἱ δύο διὰ τὰς ἐνδόξους Πατρίδας μας... τὰς χώρας τὰς ὁποίας εὐγνωμονεῖ ἡ ἱστορία, τὰς χώρας, αἱ ὁποιαὶ ἐφώτισαν τὴν ἀνθρωπότητά. Πόσον ἠνθούον τὸν θαυμασμόν του καὶ πῶς ἠνθόει τὴν λατρείαν μου! Ἐπειτα οἱ παλμοὶ τοὺς ὁποίους ἠσθάνθημεν ἐπὶ τῇ ἀναμνήσει τοῦ ἱερωτέρου αἰσθηματός μας, μᾶς ἔκαμον νὰ θελήσῃ ὁ εἰς νὰ γνωρίσῃ καλλίτερον τὸν ἄλλον. Οὕτω, ὅτε ἔστειλα ἓνα ἐγκάρδιον ἀσπασμὸν εἰς τὴν Κρήτην, ἡ ὁποία ἐφαίνετο ἀκόμη ἐκεῖ κάτω κ' ἐχαιρέσεια τὸν πλοίαρχον καὶ ἀπεσφύρην εἰς τὸ δωμάτιόν μου, ἐγνώριζον τὴν ἱστορίαν τοῦ φίλου μου. Ἐνόμιζον, Ἄννα μου, ὅτι ἐγνώριζον αὐτὸν ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν, καὶ οἱ εἶχον γήνη πολλὰ μαζὺ σου, τὸσον ἠνθούον καὶ κίνησιν τῆς καρδιᾶς τοῦ εὐγενοῦς ἐκείνου θαλασσινοῦ. Ἡ οἰκογένειά του εὐρίσκετο εἰς Τεργέστην ἐκεῖ ἐγεννήθη καὶ αὐτὸς, ἐκεῖ ἀνετράφη, ἐποίεισας καὶ ἡσθάνθη ὅλας τὰς εὐτυχίας καὶ δυστυχίας τῆς ζωῆς. Ἐκεῖ ἠγάπησε μίαν γλυκυτάτην κόρην, μίαν χαριτωμένην Μαρίαν. Μὲ πόσῃ δυνάμει μοῦ ὀμίλησε περὶ ἀγάπης! Ἐρεμε ἡ φωνὴ του, τὰ δάκρυα ἀνέβλινζον... διεκόπτετο, καὶ πάλιν ἤρχιζε.... Μοὶ διηγῆθη κατόπιν πῶς ἡ Μαρία ἡσθάνθη καὶ πῶς ὁ ἔργος πυρετός ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὴν ἤρπασεν ἀπὸ τὴν ἀγάπην του... καὶ πῶς σήμερον ὡς μόνην σύντροφον εἰς τὴν ζωὴν, ὡς μόνην παρηγορίαν ἔχει τὴν θάλασσαν, τὴν ἀπειρὴν θάλασσαν ἣτις συχνότατα κλαίει, μουγγρίζει... καὶ πονεῖ μαζὺ του...

Ἐκλαυσα πολὺ εἰς τὸ κρεββάτι μου, ἔκλαυσα τὴν κ' ἐγὼ τὴν φίλην τοῦ καλοῦ ἐκείνου νέου, ἡ ὁποία ἀναπαύεται διὰ παντός ἐντὸς ὡραίου μνημείου, γεμάτου ἀπὸ ἄσπρου λουλούδι, διότι ἐκεῖνος ποῦ τόσον τὴν ἠγάπησε, μὲν εἰς τὸν Loyd τὸν φέρῃ εἰς Τεργέστην, ἀποβιβάζεται ἡσυχῶς... ἀγοράζει ἄνθη... καὶ πηγαίνει νὰ τῆς διηγῆθῃ τὸ ταξίδιον του, νὰ γελᾷ καὶ μαζὺ τῆς, νὰ γῆσῃ ὀλίγον εἰς τὸν Οὐρανὸν μὲ τὴν ψυχὴν τῆς... καὶ ἔπειτα κλαίει νὰ μεταβῇ εἰς τὴν οἰκίαν του ὅπου εἰς γέρον πατέρα, μία μήτηρ ἀγατηρὴ καὶ λατρευτὰ ἀδελφία τὸν ἀναμένουν ἐν ἀγωνίᾳ...

Φίλη μου, σ' ἀφίνω πλέον ἀπόψε. Αὐριον θὰ ἐπισκεφθῶ τὴν Βενετίαν θὰ σοῦ γράψω τὰς ἐντυπώσεις μου, καὶ τὴν συνέχειαν τοῦ ταξιδίου τὸ ὅποιον μοῦ παρουσίασεν ἓνα πλάσμα τὸσον δυστυχὲς καὶ τὸσον καλόν. Ἰδοὺ πῶς συναντᾷ τις ἀνθρώπους τοὺς ὁποίους διὰ μίαν ἡμέραν ἀγαπᾷ, συμπονεῖ, καὶ ἔπειτα ζῇ ἐν τῇ ἀναμνήσει ἐνὸς ἰδανικοῦ.

(Ἀκολουθεῖ)

ΣΟΦΟΣ